

Posudek oponenta diplomové práce

Název práce: Einübung der Lesefertigkeiten im Deutschunterricht aus der Sicht der gegenwärtigen Sprachdidaktik

Autorka práce: Eva Tykvová

práce: Mgr. Pavla Nečasová

Oponentka: edDr. Dagmar Švermová

práce: duben 2006

Diplomantka Eva Tykvová se v předložené práci zabývá nácvikem čtecích dovedností, resp. čtecích kompetencí a jejich významu v současné výuce německého jazyka. Vychází z neuspokojivých výsledků studie PISA 2000, která mj. analyzovala výsledky čtecích kompetencí žáků (čeští žáci dosáhli přece jenom lepších výsledků, než žáci Němečtí! – srov. str. 4, odst. 1). Autorka vychází na základě analogie z premisy, že dobré čtecí dovednosti získané v cizím jazyce pozitivně ovlivňují i získávání dobrých čtecích schopností v mateřském jazyce (bohužel v práci mi chybí důkazy pro toto tvrzení). Dalším impulsem pro volbu tohoto tématu byly vlastní zkušenosti, které diplomantka získala jako žákyně/frekventantka jazykových kurzů.

V teoretické části práce se zabývá obecně didaktickými otázkami, nicméně zejména ve vztahu k výcviku čtení, a to např. výběru čtecích výcviku strategií a typologií cvičení.

V praktické části diplomové práce jsou podrobeny analýze vybrané učebnicové soubory, které jsou používány ve výuce německého jazyka v osmiletých gymnáziích. Diplomantka se soustředila na učebnice, které podle jejího názoru splňují požadavky úrovně B1 – B2 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky. Jsou to: Německy s úsměvem, Pingpong neu, Delfin, Sowieso, Německy od Adama. Na podkladě této analýzy navrhuje další strategie, které by mohly obecně zlepšit dovednosti v oblasti čtení u žáků.

Na základě studia odborné literatury (Westhoff, G.) uvádí autorka pořadí nejčastěji používaných druhů textů, které v podstatě přejímá. Odpovídá tato „německá“ realita sedmdesátých let i současné skutečnosti v České republice?

S definicí uvedenou na str. 9 týkající se studie PISA je možné se ztotožnit, ale je třeba ji aplikovat globálněji, protože tato definice zahrnuje výzkum čtecích kompetencí v mateřském jazyce (Menzel 2003, 14). Co se týče označení „čtení jako nejlehčí řečové dovednosti“, bych byla opatrnější v převzetí tohoto názoru a snažila se porovnat tento názor i s názory dalších odborníků - záleží na více faktorech, nejen na těch, které autorka na základě studia odborné literatury uvádí (str. 11).

Autorka uvádí jazykové úrovně podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky dosahované na jednotlivých stupních výuky (základní škola, nižší stupeň gymnázia x vyšší stupeň gymnázia, popř. SOŠ) s ohledem na to, zda se jedná o výuku 1. cizího jazyka, či 2. cizího jazyka (str. 12). Možná by bylo užitečné zmínit úroveň kompetencí, kterou by měl dosáhnout v cizím jazyce maturant.

V subkapitole 1.6.1 uvádí autorka funkce textu v cizojazyčné výuce. Vyčleňuje dvě základní funkce textu (Muhr 1985, 26). I když je možné považovat tuto kategorizaci za správnou (týká se jiné oblasti, než mám dále na mysli), přesto mi zde chybí uvedení funkcí textů z hlediska vyučovacího procesu významných, např. funkce motivační, výchovná, estetická, vzdělávací/poznávací.

Důkladně je zpracována část týkající se cvičení. Autorka uvádí různé druhy čtecích strategií a nabízí konkrétní didaktické postupy, či zásady podle toho, jaký záměr je prioritně sledován.

Diplomantka si určila tři kroky, které při analýze vybraných učebnicových souborů s ohledem na získávání čtecích kompetencí uplatňuje: popis učebnicového souboru, analýza podle určitých kritérií a shrnutí získaných poznatků – hodnocení, včetně kritických připomínek a vlastních návrhů na zlepšení. Doporučovala bych, kdyby autorka uvedla v rámci obhajoby, k jakým výsledkům na základě analýzy došla, co se týče úrovně čtecích kompetencí u všech vybraných titulů.

Oceňuji zpracování kapitoly 4, která se zabývá náměty pro práci s texty, nabízí možnosti získat zajímavé a tematicky vhodné textové předlohy. Uvedení internetových adres usnadní učitelům přístup k převážně autentickým materiálům (textům i obrazovým přílohám). Domnívám se, že tato kapitola je pro praxi významná a bylo by užitečné návrhy na doplnění témat vhodnými textovými materiály nabídnout k použití širší pedagogické veřejnosti.

Předložená diplomová práce je po stránce formální zpracována pečlivě, celkové uspořádání práce je logické. Svým rozsahem splňuje požadavky kladené na diplomovou práci (139 stran včetně seznamu prostudované literatury). Diplomová práce je psána německy, chybí však uvedení českého názvu práce a české resumé, což považuji za zásadní nedostatek. Po stránce technické je práce zvládnuta dobře. Za drobný technický nedostatek lze považovat nepřesnost v seznamu literatury na str. 136.

Závěrem:

Autorka vychází z velmi dobrého teoretického zázemí. Čerpá z poměrně rozsáhlé odborné literatury, převážně německé. Přesto bych doporučovala k prostudování i některé další autory, kteří se zabývají analýzou učebnic z pohledu českého účastníka učení. Rovněž by bylo užitečné uvést i obecně závazná kritéria hodnocení učebnic vypracovaná Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (jsou uvedeny na webových stránkách MŠMT).

Navrhuji diplomovou práci Evy Tykvané hodnotit jako velmi dobrou.

